

Mapa Polski ogólnogeograficzna, topograficzna, krajobrazowa i administracyjna

Lekcja z Edu.esri.pl

Mapa Polski ogólnogeograficzna, topograficzna i krajobrazowa

Poziom znajomości GIS: podstawowy

Narzędzia: ArcGIS Online

Materiały (dane): Dostarczone wraz z lekcją (mapy bazują na WMS z <https://www.geoportal.gov.pl/uslugi/usluga-przegladania-wms>)

Cel: Uczeń stosuje legendę mapy do odczytywania informacji, rozpoznaje na mapie składniki krajobrazu Polski oraz czyta treść mapy Polski.

Wstęp

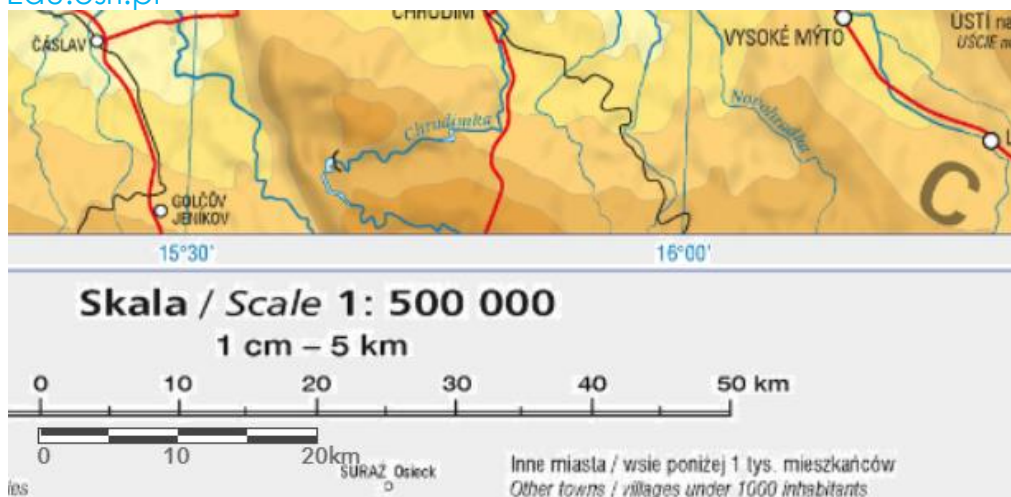
Istnieją różne typy map, jednak wszystkie mapy można podzielić na dwie kategorie: mapy ogólnogeograficzne oraz mapy tematyczne. Na mapach ogólnogeograficznych przedstawiają ogólne informacje o konkretnym kontynencie, regionie bądź państwie. Występują w różnych skalach – mogą przedstawiać zarówno całe kontynenty, jak i ich wybrane regiony, państwa lub regiony państw. Najdokładniejsze mapy przedstawiają dokładne ukształtowanie i pokrycie terenu – są to tzw. mapy topograficzne. Mapy tematyczne prezentują natomiast konkretne zjawisko społeczne lub przyrodnicze.

Podczas dzisiejszej lekcji zapoznamy się z mapą ogólnogeograficzną i topograficzną Polski oraz wybranymi mapami tematycznymi: przyrodniczą i administracyjną.

1. Otwórz mapę „Polska – mapa ogólnogeograficzna”, dostępną pod adresem <https://arcg.is/50uDL> w serwisie ArcGIS Online.
2. Przybliż się do widoku ramki z legendą. Na samej górze widoczna jest skala mapy, przedstawiona na trzy sposoby.

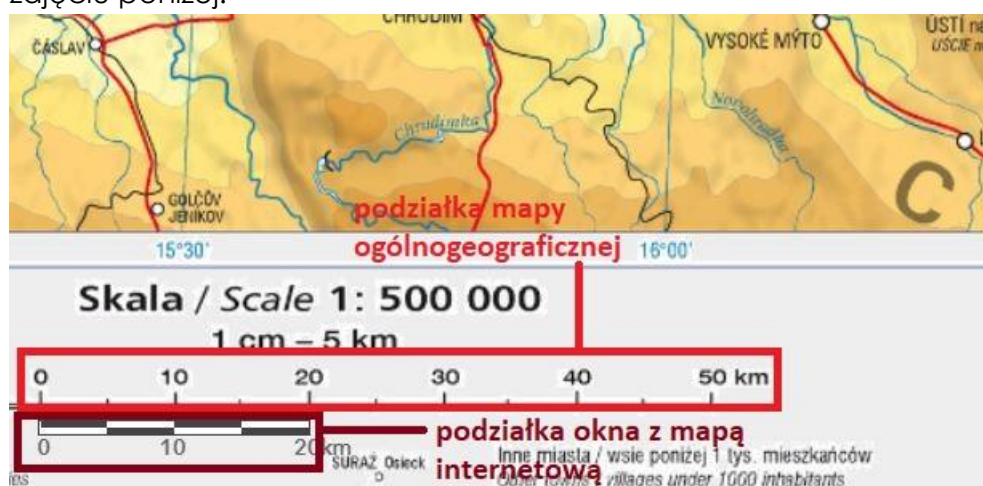
Mapa Polski ogólnogeograficzna, topograficzna, krajobrazowa i administracyjna

Lekcja z Edu.esri.pl

Pytanie 1. Jak nazywają się trzy typy skali przedstawione na mapie? Wskaż je w legendzie.

- Ustaw przybliżenie mapy tak, aby podziałka liniowa znajdująca się w oknie z legendą mapy pokrywała się z podziałką w oknie mapy internetowej (jak na zdjęciu poniżej):

Mapa ogólnogeograficzna jest zeskanowanym obrazem tradycyjnej, drukowanej mapy ściennej, którą znamy ze szkolnych sal. Z takich map korzystamy podczas tradycyjnych lekcji geografii.

W przypadku mapy internetowej, którą przed chwilą otworzyliśmy, skan możemy przybliżać za pomocą kółka (scrolla) myszy. To tak jakbyśmy podchodzili bliżej do mapy wiszącej na stojaku.

Mapa Polski ogólnogeograficzna, topograficzna, krajobrazowa i administracyjna

Lekcja z Edu.esri.pl

Pytanie 2. Czy przybliżając się coraz bardziej za pomocą kółka (scrolla) myszy uzyskujemy bardziej szczegółowy obraz na mapie? Dlaczego?

- Przyjrzyj się legendzie mapy oraz samej mapie a następnie odpowiedz na poniższe pytania:

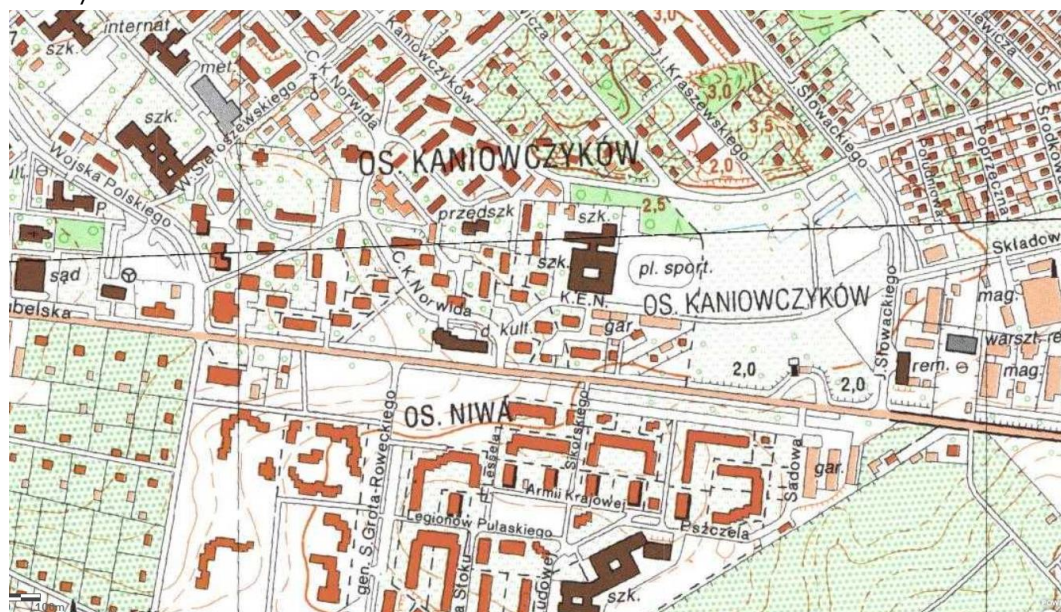
Pytanie 3. Jakiej odległości w rzeczywistości odpowiada odcinek o długości 1 centymetra na mapie?

Pytanie 4. W jaki sposób przedstawiono na mapie wysokość n.p.m. oraz rzeźbę terenu?

Pytanie 5. Oceń prawdziwość zdania: tylko wyżyny oraz góry mają urozmaiconą rzeźbę terenu, natomiast niziny są obszarami płaskimi (równinnymi).

Pytanie 6. Znajdź na mapie Pojezierza Południowobałtyckie, Pojezierze Pomorskie oraz Pojezierze Kaszubskie. Czym różnią się napisy, którymi zaznaczono na mapie ich zasięg? Dlaczego te obszary są w ogóle rozróżnione na mapie?

- Otwórz mapę „Polska – mapa topograficzna”, dostępną pod adresem <https://arcg.is/Xf1He> w serwisie ArcGIS Online.
- Przybliżaj stopniowo widok mapy tak, aby widoczny był na niej budynek Twojej szkoły.

Mapa Polski ogólnogeograficzna, topograficzna, krajobrazowa i administracyjna

Lekcja z Edu.esri.pl

Pytanie 7. Czy przybliżając się coraz bardziej za pomocą kółka (scrolla) myszy uzyskujemy bardziej szczegółowy obraz na mapie? Dlaczego?

Pytanie 8. Czy budynki, ulice oraz pokrycie terenu zgadzają się z aktualnym, rzeczywistym stanem? Dlaczego?

7. Zmień mapę bazową na „Topograficzna”. Teraz widzisz aktualną, internetową mapę topograficzną, która również zmienia poziom szczegółowości po przybliżeniu lub oddaleniu.
8. Otwórz mapę „Polska – mapa krajobrazowa”, dostępną pod adresem <https://arcg.is/05qDaO> w serwisie ArcGIS Online. Przybliżaj i oddalaj widok mapy.

Pytanie 9. Czy przybliżając się coraz bardziej za pomocą kółka (scrolla) myszy uzyskujemy bardziej szczegółowy obraz na mapie? Dlaczego?

9. Przyjrzyj się legendzie mapy oraz samej mapie a następnie odpowiedz na poniższe pytania:

Pytanie 10. Jakie typy krajobrazów uwzględniono na mapie?

Pytanie 11. Jakie typy krajobrazów dominują w regionie, w którym mieszkasz?

10. Otwórz mapę „Polska – mapa administracyjna”, dostępną pod adresem <https://arcg.is/1aGmym> w serwisie ArcGIS Online. Przybliżaj i oddalaj widok mapy.

Pytanie 12. Czy przybliżając się coraz bardziej za pomocą kółka (scrolla) myszy uzyskujemy bardziej szczegółowy obraz na mapie? Dlaczego?

Niektóre miasta zaznaczono na mapie za pomocą znaków powierzchniowych, inne zaś za pomocą znaków punktowych.

Mapa Polski ogólnogeograficzna, topograficzna, krajobrazowa i administracyjna

Lekcja z Edu.esri.pl

11. Przyjrzyj się legendzie mapy oraz samej mapie a następnie odpowiedz na poniższe pytania:

Pytanie 13. Jaka jest minimalna liczba mieszkańców miast, które zaznaczono na mapie za pomocą znaków powierzchniowych?

Pytanie 14. Jakim znakiem zaznaczono miejscowość, w której mieszkasz/ w której znajduje się Twoja szkoła?

Pytanie 15. Jakie jednostki podziału terytorialnego zaznaczono na mapie?

Pytanie 16. Jednostki którego rzędu zaznaczono na mapie różnymi kolorami?

Pytanie 17. W jakim województwie, powiecie i gminie mieszkasz?

W latach powojennych mapy topograficzne w większych skalach (1:50000, 1:25000) były dostępne jedynie dla niektórych grup zawodowych (urzędników, architektów, szefów budowy) jako materiały ściśle tajne! Treść tych map często była zafalszowana – nie pokazywano np. obiektów wojskowych i innych obiektów strategicznych.

Mapy odtajniono dopiero w roku 1990.